

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-674-4-33>

HARMONIZATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND DIGITAL TRANSFORMATION POLICIES IN UKRAINE: REGULATORY AND LEGAL FRAMEWORK

ГАРМОНІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ А ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ

Pavlovskiy V. A.

*Postgraduate student
Sumy National Agrarian University
Sumy, Ukraine*

Павловський В. А.

*аспірант
Сумський національний аграрний
університет
м. Суми, Україна*

З метою розкриття теми дослідження передусім проаналізуємо положення Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 р. № 722 [1], який є фундаментальним нормативно-правовим актом, що визначає національні пріоритети та гармонізує їх із глобальним порядком денним у сфері сталого розвитку до 2030 р. [2]. Тобто, Указ не лише визначає «що» робити (17 цілей), але і задає загальні механізми «як» це робити (через нормотворчість, моніторинг та наукові дослідження).

Значимо, що для оцінки прогресу досягнення Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) встановлено індикатори, що охоплюють міжнародні рейтинги, економічні показники та рівень життя громадян. Реалізація цих цілей ґрунтується на концепції суспільного договору, де влада, бізнес та суспільство поділяють відповідальність за майбутнє держави. Головним орієнтиром Указу [1] є досягнення європейських стандартів життєдіяльності та підготовка до майбутнього членства в Європейському Союзі.

Важливо, що ст. 1 Указу [1] є його центральним елементом, оскільки вона надає юридичної сили національно адаптованим ЦСР. Підтримуючи глобальну ініціативу ООН [2], Президент України формально схвалює «результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна»» [3]. Водночас, роль ЦСР розкривається у заключному абзаці ст. 1 Указу – Цілі є орієнтирами для розроблення проєктів прогнозних і програмних документів, проєктів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України [1].

Разом з тим, виникає потреба у переоцінці положень Указу [1], встановлених у 2019 р., враховуючи сучасні технологічні реалії, передусім: 1) глобальну цифрову трансформацію публічного управління; 2) стрімкий розвиток штучного інтелекту (ШІ). Вочевидь, це також значно впливає на трансформацію економічних, соціальних та управлінських концепцій, вимагаючи відповідного нормативно-правового забезпечення. Надалі пропонуємо оцінити, наскільки положення Указу здатні відповідати на виклики даної цифрової трансформації.

Аналіз Указу [1] дозволив переконатися, що, з одного боку, вони не містять прямих положень щодо використання цифрових технологій, а, з іншого боку, створюють необхідні умови для адаптації до викликів глобальної цифрової трансформації. Наприклад: 1) Указ не містить термінів «цифровізація», «е-урядування» чи «відкриті дані»; 2) деякі з його цілей нерозривно пов'язані з цими процесами і не можуть бути ефективно досягнуті без них [1].

Аналіз 17 цілей, закріплених в Указі [1], дозволяє виявити ті, що мають найсильніший зв'язок із цифровою трансформацією публічного управління. Наприклад, ЦСР № 9 («Створення стійкої інфраструктури, сприяння інноваціям») [1] є найбільш пов'язаною з цифровим розвитком, оскільки у сучасному світі «стійка інфраструктура» неможлива без цифрової складової (ширококоштового доступу до Інтернету, центрів обробки даних та безпечних мереж). А «сприяння інноваціям» – також стосується впровадження новітніх інформаційних та цифрових технологій в публічне управління. Надалі, ЦСР № 16 («Сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства, забезпечення доступу до правосуддя та створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій») [1]. Очевидно, що досягнення даної ЦСР суттєво залежить від впровадження цифрових інструментів, наприклад: 1) електронні публічні послуги покращують взаємодію з державою; 2) портали відкритих даних підвищують прозорість; 3) системи електронного правосуддя спрощують доступ до правосуддя. І, до речі, саме ці інструменти є сучасними механізмами для забезпечення «широкої участі» громадян в управлінні. Нарешті, ЦСР № 17 («Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства»). Слід усвідомлювати, що цифрові платформи та технології є ключовими інструментами для міжнародного співробітництва, обміну даними та координації зусиль у досягненні глобальних цілей.

Таким чином, гнучкість формулювань положень Указу [1] дозволяє інтерпретувати ЦСР у контексті цифрової трансформації, а, з іншого

боку, Указу бракує прямої вказівки на необхідність узгодження цифровізації з ЦСР.

Також слід зазначити, що аналіз положень Указу доводить, що в ньому відсутні питання, пов'язані із функціонуванням штучного інтелекту (далі – ШІ). Разом з тим, можна пов'язати окремі ЦСР (№ 8, 10, 16) з необхідністю впровадження ШІ. Наприклад, ЦСР № 16 («Забезпечення доступу до правосуддя та створення ефективних інституцій»). Так, використання ШІ в правосудді, правоохоронній діяльності та публічному управлінні пов'язано, серед іншого, із значними ризиками для прав людини. Зокрема, питання прозорості алгоритмів, відповідальності за помилки ШІ та захисту від автоматизованої дискримінації вимагають створення комплексного регулювання (правового та технологічного).

Водночас, сучасні умови потребують доповнення положень Указу, зокрема, щодо закріплення таких принципів як: 1) етика ШІ; 2) захист персональних даних при їх обробці алгоритмами; 3) прозорість та пояснюваність алгоритмів; 4) правовий режим відповідальності за шкоду, завдану системами ШІ.

У зв'язку з цим, з метою посилення зв'язку між цифровізацією та функціонування ШІ з кожною із 17 ЦСР, пропонуємо розробити Додаток до Указу, у якому б визначалися «Цифрові цілі сталого розвитку». При цьому, доцільно встановити пріоритети, такі як «цифрова інклюзія» (до ЦСР № 10), «єгичний ШІ в управлінні» (до ЦСР № 16) чи «зелені цифрові технології» (до ЦСР № 13). Крім того, пропонуємо інтегрувати цифрові індикатори у систему моніторингу, що вимірюють прогрес у цифровій трансформації та її відповідність принципам сталого розвитку. Прикладами таких індикаторів можуть бути: 1) рівень цифрової грамотності населення, 2) індекс доступності цифрових державних послуг; 3) частка державних даних, опублікованих у відкритому форматі; 4) індекс готовності до впровадження ШІ.

На підставі зазначеного, пропонуємо до економічного, соціального та екологічного вимірів ЦСР додати четвертий – цифровий вимір.

Також слід усвідомлювати, що ефективність будь-якого стратегічного документа залежить від чітко визначених механізмів його реалізації. У ст. 2 Указу покладається основна відповідальність за впровадження та моніторинг ЦСР на Кабінет Міністрів України, окреслюючи два ключових завдання: 1) аналіз та удосконалення нормативної бази; 2) впровадження системи моніторингу. Проведений аналіз ролі КМУ у виконанні першого із вказаних вище завдань доводить, що Розпорядження КМУ від 29.11.2024 р. № 1190-р [4], хоча й сфокусоване на досягненні глобальних ЦСР, водночас закладає

правові засади, які відображають та скеровують цифрову трансформацію в Україні. Зокрема, Розпорядження [4] містить низку ключових завдань та індикаторів, які безпосередньо стосуються розвитку цифрового суспільства, електронного урядування та цифрової інфраструктури.

Проведений аналіз Розпорядження [4] дозволяє дійти наступних висновків.

По-перше, в положеннях Розпорядження цифровізація успішно інтегрується в ширший контекст політики сталого розвитку. Передусім, замість створення окремої стратегії, задаються конкретні, вимірювані цілі у сферах відкритих даних, цифрових навичок, е-урядування та цифрових інструментів відбудови, що свідчить про зрілий та системний підхід КМУ. По-друге, відсутність положень Розпорядження щодо функціонування ШІ вказує на те, що ця сфера потребує окремої уваги. Тобто, існує нагальна необхідність у розробці відповідного правового забезпечення щодо ШІ, яке б визначало пріоритети, етичні рамки та механізми його впровадження. По-третє, найбільша цінність Розпорядження (у контексті майбутніх технологій) полягає у створенні критично важливої інфраструктури. Насамперед, систематичний збір та відкриття даних у машиночитаних форматах є тим фундаментом, на якому будуватимуться майбутні інновації, включно з рішеннями на основі ШІ.

На нашу думку, доцільним постає розроблення системи індикаторів, орієнтованих на впровадження ШІ, яка має включати: 1) відсоток державних реєстрів, підготовлених для аналітики на основі ШІ; 2) кількість пілотних проєктів, що використовують машинне навчання для оптимізації процесів; 3) частка державних службовців, які пройшли базове навчання з цифрової грамотності у сфері ШІ. Вважаємо, що інтеграція цих індикаторів у наступну ітерацію національного моніторингу ЦСР дозволить узгодити інноваційний порядок денний України з її зобов'язаннями у сфері сталого розвитку.

На завершення варто підкреслити, що гармонізація політик сталого розвитку та цифрової трансформації є ключем до побудови стійкого, інноваційного та конкурентоспроможного майбутнього України.

Література:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019> (дата звернення: 07.02.2026).

2. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року : Резолюція Генеральної Асамблеї ООН

від 25 вересня 2015 р. № 70/1. URL: <https://docs.un.org/en/A/RES/70/1> (дата звернення: 05.02.2026).

3. Цілі сталого розвитку: Україна: Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://goo.su/mcoIJDc> (дата звернення: 07.02.2026).

4. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 № 1190-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1190-2024-%D1%80> (дата звернення: 07.02.2026).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-674-4-34>

CERTAIN ISSUES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION IN THE FIELD OF STATE REGISTRATION OF PROPERTY RIGHTS TO REAL ESTATE

ОКРЕМІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО

Pylypenko Yu. P.
Candidate of Law

Пилипенко Ю. П.
кандидат юридичних наук

Набуття права власності на нерухоме майно гарантується Конституцією України, зокрема в статі 41 закріплено, що «кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом» [1]. Однак реалізація даного права і отримання супутніх благ від його реалізації, наприклад продаж нерухомого майна, здача його в оренду, використання в якості застави стає можливим виключно після державної реєстрації об'єктів нерухомого майна, а саме відповідно до процедури закріпленої на рівні законодавства. Базовим законодавчим актом, який регулює процедуру державної реєстрації об'єктів нерухомого майна є Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (2014 року) [2], в той же час багато питань реєстраційних процедур урегульовані на рівні підзаконних нормативно-правових актів, які іноді по різному регулюються суміжні правові відносини.